Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI					
	Một tờ báo in hai thứ chữ Pháp-Annam, Annam-Pháp, Người đọc đều nhất	Giá rẻ giấy tốt	Bài-vị, Trung-kỳ và Nam-kỳ	Hoa-kỳ, Ấn-Độ, Phi-châu và Âu-châu	Ngoại-quốc
Một năm.	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các làng và các công-sở	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»
Sáu tháng.	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	6 . 00
Ba tháng.	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	3 . 00
Một tháng.	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres et la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

1re page
Une seule insertion . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 12 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Tiếng Nam có cần phải học mới biết không ?

Cái đầu bài luận quốc-ngữ kỳ thi bằng Tuần-chương học tốt-nghiệp năm rồi là hai chữ *tu thân* và ý bài rất bổ ích cho *quan hệ* với *kết quả* ra làm sao.

Ta đã có dịp tiếp nhiều thí-sinh, thì ai nấy bỉnh như cũng ta-thán kêu rằng khó. Mà khó thật ! Xưa nay dễ chưa từng gặp cái đầu bài thi Nam ngữ nào mà ta bối đến một vấn-đề thu-c về luân-lý, xã-hội cao-xa mà ngại khó như thế.

Song ta nên nhận thấy là những thí sinh bằng Tuần-chương nghĩa là thuộc về bực trung đẳng, nếu có phận nào là lên dự ngay vào các trường Cao-đẳng rồi đó. Nên ta đâu nói cái bài này không phải là chính đầu bài khó, quan trường có ý ra vậy để gỉm nên học trò, nhưng ta chỉ sợ học-trò kém quá không đủ sức mà kham nổi cái đầu bài ấy chăng.

Hai chữ « *tu thân* » người ứng thí đủ không rõ nguyên-lai tự đâu, vì không học qua từ thư ngũ kinh bao giờ, người chấm bài chắc cũng không trách bị sự truy-nguyên ấy vào đâu được. Nhưng nếu sĩ-tử, hoặc có người hà bút giải nghĩa hai chữ *tu thân* mà cho là *đi tu*, hay *tu thân là minh giao thiệp đối với minh* ; *quan hệ* cũng thế vậy, *kết quả* cũng thế vậy,.... mập mờ bỏ rỏi chẳng gớ sao cho ra, thì ta trường quan trước cũng phải mỉm cười mà ngờ vực một cách hiểu tiếng Nam mới mẻ lạ lùng quá như thế! Nghĩa từng chữ còn chưa rõ, thì cái lối đặt câu, cái toàn cục của bài, ta không cần nói, độc-giả cũng biết tự mình mà đoán lấy. Cứ như ta đã bỏ dịch-xác, thì các bài thi quốc-ngữ ấy thực không có một bài nào được dự vào ưu hạng, hay bình thứ gì cả. Cái sở điểm nhất là nghe đâu chỉ đến bảy là cùng.

Chín, mười năm ngồi trên ghế nhà trường, theo đuổi tự lớp Đồng-ấu lên cho đến năm thứ tư, mà cái kết-quả xin dùng hai chữ ấy — học tiếng Nam rút lại chỉ có thế, thì ta trộm nghĩ không có mấy chút gọi là phẫn phát đáng tưởng lẻ cả. Thế mà trong nước ai là chẳng mong mỏi ở các cậu học-sinh mai sau sẽ gây dựng được cái nền văng chắc cho tiếng Nam nước nhà?

Ta nói đây là ta muốn bày sự thực ra thôi, chớ quả ta không có ý chỉ trích gì đến ai.

Ta vẫn hay ở các trường, thường có ông thầy dạy chuyên về tiếng Nam, mà ông thầy nào đã được cái hân hạnh đặc biệt ấy, tất cũng phải hết lòng, hết sức với học-trò, dạy cho học trò thông thuộc rõ tiếng Nam.

Ta lại biết chính học-trò có bao nhiêu sức tinh-thần còn phải để học bao nhiêu bài khác bằng tiếng Pháp, chớ tiếng Nam mà đã có địa-vị nào. Lúc học, mỗi tuần lễ chỉ lẻ-loi được một hai giờ, có thầm thía vào đâu? lúc thi chỉ chép-bạn trong một giờ xoay xở làm sao cho nó kịp? Lúc chấm lại chỉ được một nhân với một chen chọi làm sao cho nổi mười người làm bài khác ?. .

Ấy có lẽ mấy cái nguyên nhân làm cho bài luận quốc-ngữ thi năm nay và thường khi cả mấy năm về trước hình như lẩn-lút xa tận đâu, không ai đoái nhìu đến.

Nhưng ngoài bấy nhiêu nguyên nhân, ta chắc còn một nguyên-nhân to-tát, sâu xa hơn lắm nữa, tức là cái nguyên-nhân: *Người Nam xem thường xem khinh tiếng Nam cho rằng tiếng Nam không cần học mà tự nhiên đã biết tự khi lọt lòng mẹ biết đi.*

Một sự hiểu lầm rất đáng tiếc ! — Ừ đã đành rằng a sinh-trưởng ở đất Nam, sống chết ở đất Nam, thì sao ta lại đứng mà không biết tiếng Nam được. Nhưng ta chớ vội nhận nói được cái tiếng Nam tức dụng nói hàng ngày đã là biết hết tiếng Nam rồi, đọc được quốc ngữ, viết được quốc ngữ đã là học hết chữ của ông thầy quốc-ngữ rồi. Không. Tự cái tiếng Nam nói hàng ngày, như đứa bé Nam nào cũng biết nói cho đến cái tiếng Nam nói sành-sỏi, viết trơn tru, có nghĩa-lý thành văn chương quảng đường còn xa làng lắc tức là cái quãng đường « *học tập* » vậy.

Ừ, không chỉ một tiếng ngoại-quốc cần phải có học mới biết mà thôi. Tiếng Nam, muốn cho thực biết, dù là « tiếng mẹ đẻ », dù cho nghèo hèn giản-dị thế nào, chính người Nam cũng cần phải đọc, phải xét, phải tìm tòi, ngẫm nghĩ, phải tra cứu, luyện tập,.. rút lại phải để công-phu, thời-giờ mà *học tập* cho đến nơi đến chốn thì mới có lúc thành công mà tránh được cái nông-nổi như ngày-ngô, mắn xã.

Nên ta dám nhắn-nhủ các bạn học-sinh tự trường Sơ-đẳng lên cho đến Trung-đẳng, ta đều phải lưu tâm đến tiếng Nam mà học lấy tiếng Nam cho châu đáo. Ở nhà trường, ta chớ nên khinh khỉnh coi những giờ học tiếng Nam như giờ nghỉ, giờ chơi, nói chuyện cũng vui mà ngủ gật cũng thích. Ta chớ nên nhạt nhẽo mà tiếp ông thầy dạy tiếng Nam như người khách quá vãng, cứ buổi đến phải tìm chuyện cổ tích hay chuyện tiểu thuyết đem kể cho ta nghe. Không, nếu đối với tiếng Nam mà ta vô tình thờ-ơ ra như vậy, thì ta tưởng mỗi tuần lễ dù học đến mười lăm, hai mươi giờ cũng khó lòng mà thấu hiểu cho được. Muốn cho thành công, anh em ta phải vui những mà đón rước những giờ học tiếng Nam, ghin cẩn mà nghe lời ông thầy dạy tiếng Nam và cả ông thầy dạy chữ Nho nữa. Học thầy ta lại còn học bạn, còn học quyển sách, tờ báo, học những người chung quanh ta, biết bao nhiêu là dịp làm cho ta tự nhiên mà học được cái tiếng nói quí hóa của ông cha nhà ta đã để lại.

Ấy tiếng Nam, có chịu học tập luôn như thế, thì sau này khi làm văn làm bài ta mới không đến nỗi để mang cái tiếng bất thành văn-lý, ngộ nhân « tu thân hóa ra đi tu » hay cầu thả quá như câu thí-sinh bằng Sơ-học nào vừa rồi « *Les Annamites* » mà dịch là *người A-na-mít*, ý hẳn quên mất người An-Nam nói tiếng An Nam tự bao giờ.

N. Ô. N

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 18 Juin 1923

Việc nước Ba-lan

Tin Varsovie. — Tướng Belakhovitch là người phản đối chủ nghĩa Quá-khích bị giết.

Việc trong các hạt trú binh

Tin Dusseldorf. — Năm viên chỉ-huy nhóm các mỏ than không chịu nộp than đã bị kết án 5 năm tội giam và phạt tiền từ 24 đến 480 nghìn triệu marks,

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 19 Juin 1923

Một cuộc bay

Viên quản Bourg, định chiếm khỏi về cuộc bay cao nhất, nhưng bay được nửa chừng, vì máy trở long ra xuýt chết ngạt, phải đỗ xuống.

Hải-quân Hoa-kỳ

Thủy quân đô-đốc Andrels, tới Coerbourg đã đến tàu thiết giáp hạm Hoa-kỳ tên là Pittsburg. Ông sẽ thế chân quan thủy quân đô đốc Lent, là tổng-thống các hải-thuyền Hoa kỳ ở Âu-châu.

Tại Nguyên lão Nghị-viện

Nguyên lão nghị viện đã bắt đầu bàn về sổ chi-tiêu. Nghị-viện đã nghe đọc lời trình của viện dự thẩm ấy-viên là M. Henry Bérenger. Cứ như bản tờ trình ấy, thì số chi-tiêu về hải-quân nước Pháp trong năm 1914 tính ra bằng 16,52/. cần số bằng công trong số chi-tiêu, đến năm 1922 thì chỉ có 7,69 /.. mà thôi.

Việc canh nông ở nước Pháp

Bộ Canu-nông đã công-bố những tin tức về mùa màng năm nay : Các thứ giống đã nuôi sức vật rất tốt ; các thứ khoai tốt ; cỏ cải đường khá tốt. Năm nay ruộng đất giống cỏ cải, giống cỏ, và cây nho nhiều hơn năm ngoái.

Một nhà đa đinh

Một người đàn-bà đẻ 23 bận và đã từng chăn nuôi 68 đứa trẻ

Mới rồi một bà lão nước Anh năm nay 80 tuổi tên là Mme Emma Crassman Wood nhân đến ăn tòa ăn thanh Londres đôi người chồng sau cấp đường cho mình, có khai rằng tay bà đã từng chăn nuôi cả thảy 68 đứa trẻ.

Trong số 68 đứa trẻ ấy, thì 23 đứa là con bà đẻ ra, 17 đứa là con riêng người chồng sau của bà, còn 28 đứa là bà nuôi hộ những nhà giàu có

Nhà bà vốn xưa nay rất là đ- đinh. Bà có 13 anh em chị em. Hiện nay có 90 đứa cháu gọi bằng bà, còn chắt thì nhiều lắm. Trong số 23 người con bà, thì có 18 người con gái, 5 người con trai. Một người con gái đã có 18 đứa con, hai người có 14 đứa, và hai người có 12 đứa. Còn những người khác thì có 4 hay 5 đứa, Một nhà phúc đức thay.

Tin Trung-hoa

Ngày 13 Juin 1923

Hương-cảng đặc-điện

Thảo-lộc-quân tổng-tư-lệnh là Hứa sùng-Trí đã tới Bắc-la. Liên-quân đã thu phục được Đức-khánh.

Tội-trạng Trương-anh-Hoa

Lê-nguyên-Hồng định hạ lệnh cách chức Trương-anh-Hoa và thông-điện tuyên bố tội-trạng Trương-anh-Hoa cho công-chúng biết. Bọn Giang-dục-Lân đã vào phủ điện-đình, nhưng chưa giải-quyết.

Tin Lý-cân Nguyên

Sáng hôm nay Lý-cân-Nguyên đã tới Bắc-kinh để dự kỳ nội-các hội-nghị. Lý-cân-Nguyên vào nói với Lê-nguyên-Hồng rằng Sầm-xuân-Huyên muốn chế-định hiến pháp trước, rồi sau mới tuyển cử tổng-thống. Hai nào tất yếu cần phải thanh-minh.

Vấn-đề tổng-thống

Chính-đoàn hiệp-thương-hội đã quyết định đến ngày 10 tháng 7 này thì đưa phiếu tuyển-cử tổng-thống.

Việc Lâm-thành

Hai chiếc quân-hạm của Nhật-bản tự Sa thị qua Hán-hạ, nghe đâu vì việc thỏ-phỉ ở Lâm-thành mà đem quân đến.

HÀI ĐÀM

Lý-sự con lợn.

Một con lợn nọi đưa một cô con gái :

— Cô hôn tôi một cái . .

Cô con gái giận đỏ mặt tía tai, quát mắng :

— Đồ vô lễ! Dám mở mồm nói thế à ! . . . . .

Lợn đáp :

—Cô đừng vội giận, vì tôi nói rất là có lý. Này cô thử xét tôi cho thế đến cái chân giò tôi có cái gì là vô lễ cho loài người, còn như gì *công-tử-bột* mà cô yêu mến kia có phải chỉ là một kẻ ăn hại ước hại nhà : cái giá-trị tôi còn hơn cô nhiều lắm. Thế nó lấy cả *quả tim* cô thì cô không tiếc, tôi chỉ xin cô một cái *hôn* thì cô giận dỗi ! Ơ ! Nó vô lễ hay tôi vô lễ ?

Cô kia nghe lợn nói, nghĩ đến tình-nhân lấy làm bỗ thẹn, nói quay-g :

— Nhưng mà có là người !

Lợn phì cười bỏ bị bỏ.

— Một lời có làm vẻ vang cho thị-loại tôi quá ! thôi kính chào cô, tôi vội về kẻo mẹ đẻ sẽ nhà tôi nó mong đợi.

Sơn-Phong

VĂN UYỂN

Gái lỡ thì đi tu

Thôi đành vui thú chốn lâm san,
Gác mặc bèn người chuyện thế-gian
Cửa phật nương thân ngày tháng rộng,
Nhà thiền giữ phận cửa son tàn.
Ngâm câu bát-nhã xa lòng tục,
Niệm chữ nam vô bớt nỗi phúc phàn.
Bể khổ mong nhờ tay tế-độ,
Phen này nhẹ nợ kiếp bồng-nhan.

Ng-thị-Nhung, trợ giáo Yên bái

Thế lực đồng tiền

Đã mang tiếng bạc ở trên đời,
Cuộc thế bao nhiêu kẻ khóc cười.
Nặng tải qua đường nhiều kẻ đón,
Khan lưng đến ngõ đếch ai mời.
Gặp thời vận đỏ đưa nhau lại,
Tới lúc con đen tếch thẳng vời.
Chẳng cứ có tiền tiên cũng được,
Thay đen đổi trắng đã như chơi.

Rán cờ bạc

Khuyên ai cờ bạc lánh cho xa,
Đừng cóham mê kẻo nữa mà...
Ngoài cuộc ra tình thân với thích,
Trong bàn bết nghĩa bác cùng cha,
Bạc thua rạo g gân theo đăng ruộng,
Tiền mất nhà đi đết mấy nhà.
Phú quí khuc chi nào những kẻ!
Bác thằng bần nó cũng không tha.

Thb-khôi
Hồng-vân, Nguyễn đăng-Tiến.

Một lời sấm-ngữ

Cuộc đại-chiến mới rồi cũng cái ảnh-hưởng về sau cuộc đại-chiến thế nào có người đã biết trước từ năm 1849

Trong quốc-gia tư viện ở thành Vienne, người ta thấy một quyển sách xuất-bản tự năm 1849 có 70 câu tiên tri, nói về Á-châu, Phi-châu, Mỹ-châu v. v., song xét ra cũng không có mấy câu đáng chú ý lắm. Duy chỉ có một câu của một nhà đạo-sĩ xem ra thật quả ngạc-nhiên.

Câu ấy rằng :

« Nước Ý kia, người bằng cũng có, người bại cũng có, thành thị của người có nơi bị tan phá, mà người Đức bỏ đói ở đây cũng nhiều. Nước Áo muốn áp chế người, nhưng nên tự-do của người vẫn vững. Nước Sardaigne và nước Naples sẽ không có nữa. Rome sẽ trở nên là kinh-đô của người.

Nước Áo kia, thời đi được chống chọi nổi ; cuộng chọi lắm thì cũng thiệt nhiều.

Nước Đức khốn-nạn kia, diễn-hình của người sẽ mất sức khỏe, tại thành Munich ở bản-quốc Havière sẽ thấy tiếng gà gông (chỉ nước Pháp) gáy.

Một hoàng-tộc kia, sẽ bị giết mà tiêu-diệt đi, vì vua cuối cùng sẽ bị thần dân trục xuất cảnh ngoại.

Nước Nga sẽ trở nên một nơi giết giốc nhau đỏ đội. Thành-thị và thôn-xã nhiều nơi bị tay bọn cách-mệnh tàn pha nhiều hoại. Hoàng tộc bị giết, quý phái và giáo-sĩ nhiều người cũng bị hại. Ở thành Moscou và thành Saint Pétersbourg, tử thi sẽ đầy phố xá.

Nước Lắc và nước Ba-lan sẽ được hòi-phục quốc quyền.»

Cứ xem như mấy câu trên này thì lắm câu thật đúng lắm.

Sách ấy biên trong tủ sách thư-viện vào số 427.314 A.

Một cái mục-đích cạnh-tranh

của các cường-quốc ngày nay

(CÁI MỎ DẦU MOSSOUL)

(Tiếp theo)

Đến khoảng tháng Mars năm 1921, ngoại tướng Anh đáp phúc lời kháng-nghị của chánh-phủ Mỹ, nói cái quyền nhượng đề mỏ dầu Mossoul từ trước khi chiến-tranh đã do chánh-phủ nước Thổ hứa cho công-ty dầu mỏ Thổ-nhĩ-kỳ, không còn thành lệ một cái vấn-đề sau khi chiến-tranh nữa ; chánh-phủ Mỹ đối với từ phúc vấn đó không được mãn ý, viện lẽ rằng cái quyền nhượng đề công-ty dầu mỏ Thổ-nhĩ-kỳ, trước khi chiến tranh quốc-tế Thổ chưa từng thông-qua, không thể nhận được là cái quyền lợi của nước Anh đã được từ trước khi chiến-tranh, và lại nước Anh cũng nước Pháp tự hành chia cắt với nhau cái quyền nhượng đề mỏ dầu Mossoul, chuyện ấy chính-phủ Mỹ không sao dung nhẫn nổi ; đó là cái điều tiếng thứ hai nước Mỹ cùng nước Anh tranh chấp về vấn-đề mỏ dầu ; bước sang năm ngoái đây, quân Thổ đánh được Hy-lạp ở tiểu Á tế-á (Asie Mineure) mà cái vấn-đề ấy lại càng rắc-rối thêm ; vì cái điều-ước các nước đối với nước Thổ trước, cái lĩnh-thổ có cái mỏ Mossoul đã do nước Thổ thừa nhận cải nhượng đi rồi, nên cái vấn-đề ấy không có can thiệp gì đến nước Thổ nữa, chỉ là cái vấn đề tranh chấp trong mấy nước phân tang không đều với nhau mà thôi, từ lúc này cái chính-phủ quốc-dân đảng ở nước Thổ xuất đầu, nước Thổ thanh thế đương-hăng, thời-phiên cả toàn-bộ cái điều ước đối với các nước trước ; trong cuộc hòa-nghị Đông-âu, các đại-biểu Thổ yêu-cầu đem cái mỏ Mossoul lại thuộc về lĩnh-thổ nước Thổ như cũ, thái độ cường-ngạnh phi-thường, mà miếng ăn đã đến tận miệng, nước Anh khi nào còn muốn nhả ra, các đại-biểu Anh đưa ra một đạo công-văn cực dài, chứng minh nhân khẩu ở Mossoul người Thổ-nhĩ kỳ cái có một phần trong mười hai phần, không còn thuộc về nước Thổ thông-trị ; về sau các đại-biểu nước Thổ thì yêu cầu cái vấn-đề ấy để do nước Anh cùng nước Thổ trực tiếp giao-thiệp với nhau, các đại-biểu nước Anh thì yêu cầu cái vấn-đề ấy để do quốc-tế liên minh xử-trí, bai đằng ý kiến không hợp, cuộc hòa-nghị (Lão thứ nhất ở Lausance) thành ra nửa chừng quyết liệt. Chính-phủ Thổ biết nước Anh không đành phòng-khi cái mỏ dầu Mossoul, nếu tranh chấp mãi cũng không ích gì, bèn lánh tranh ra một diện kế khác, rủ nước Mỹ vào trong vòng tăng tăng đó, mà mình liệu bài theo tăng bên trong; sau khi cuộc hòa-nghị quyết liệt, chính-phủ Thổ ám-trang cùng các nhà tư bản Mỹ tiếp xúc, tự cho rằng cái quyền nhượng đề mỏ dầu Mossoul nhượng cho nước Mỹ từ trước khi chiến tranh; nguyên trước khi chiến tranh, nước Mỹ cũng nắm sẵn một quan hải-quân đại-tướng Mỹ đã cùng với vua Thổ đem phác về cái vấn-đề ấy, sau lại cùng với chính-phủ thiếu-niên Thổ nhĩ-kỳ đương giao-thiệp đề cho người Mỹ bỏ vốn khai-thác các mỏ dầu mỏ trong nước Thổ, nước Mỹ lại được đặt một con đường xe-hỏa thông qua Mossoul ; cái hiệp ước đó từ trước ba năm khi có cái nghị-án đem cái mỏ dầu Mossoul nhượng cho công-ti dầu mỏ Thổ nhĩ-kỳ của người Anh cùng người Đức chung phần, về khoảng tháng sau năm 1911, đã đề-xuất quốc-hội Thổ nhĩ-kỳ, về trận chiến-tranh Balkans trước phát-sinh mà quốc-hội Thổ chưa thông-quá cái hiệp-ước đó; kể cái hiệp-ước nhượng cho công-ti dầu mỏ Thổ-nhĩ kỳ, cũng vì trận chiến tranh Âu-châu vừa rồi mà chưa thông quá ở quốc-hội Thổ. Nước Mỹ lấy cớ thế lại đề-xuất cái hiệp ước đó với chính-phủ Thổ ; chính-phủ Thổ vì mỏ dầu ấy khó sao đoạt lại ở trong tay người Anh được nhân dịp lại đính một cái hiệp ước mới với các nhà tư-bản Mỹ, cầu cứ cái hiệp ước cũ mười năm trước; ngày 11 tháng 4 mới rồi nhóm cái hiệp-ước mới ấy ở quốc-hội Thổ ; việc ấy nước Pháp đều tiên khàng nghị, vì trong năm 1914 trước khi chiến tranh, nước Thổ đã cho nước Pháp cái quyền đặt đường xe hỏa, nên việc lệ ấy mà kháng nghị với nước Mỹ nói cái quyền các nhà tư bản Mỹ được ở trong cái hiệp-ước mới này trái với cái điều ước Pháp Thổ năm 1914, chính-phủ Pháp không đang nhẫn nổi ; nhưng cứ dư-luận nước Mỹ nói nước Pháp đã cùng nước Thổ tuyên chiến, những điều ước cũ phải mất hết hiệu lực ; song nước Pháp kháng nghị là chỉ về cái quyền đường xe hỏa, chứ cái quyền mỏ dầu thì là cái mục-đích tranh cạnh của nước Anh với nước Mỹ nước Anh thế tất phải tìm kế mà đánh lấy, không chịu để yên. Hiện nay cái cuộc cạnh tranh ấy còn đương kịch liệt ngầm ngầm, chưa biết cái cuộc thu trường ra thế nào vậy.

X. dịch thuật

Anh hạ thủy hôm thứ bảy mới rồi, mà bản-quán đã nói trong mấy số báo trước, làm mất 820.000 livres sterling. Tàu ấy có một khẩu đại bác lòng rộng 340 ly.

Tàu ngầm ấy xét ra còn to hơn những tàu của nước Đức nhiều.

Phát phần thưởng

Tại trường Sơn-lộ

Ngày 9 Juin, trường Peyrot ở làng Sơn-lộ phủ Quốc-oai đã phát phần thưởng cho học trò. Trường này nguyên là dân bổ tiền ra làm, cho con trẻ trong làng học tập. Tên trường gọi là Trường Peyrot vì khi khánh thành trường có mời quan nguyên chánh Đốc-học Peyrot về. Dân làng ở đây sùng về việc học lắm, cho nên có bổ tiền ra mua thêm sách vở bút giấy phát thưởng cho học trò. Hôm phát phần thưởng có quan Phủ Quốc-oai và quan Bang đến dự lễ. Thầy giáo nhì có đọc một bài khuyên học trò và cảm ơn các quan và thân hào đến dự lễ.

Tại trường Bắc-kạn

Sáng hôm chủ nhật 10 Juin vừa rồi, tại trường Pháp-Việt đã phát phần thưởng cho các học trò. Nhà trường trần thiết một cách rất trang lệ.

Đúng tám giờ quan Công-sứ Bia, quan Án Phan-đình-Hòe cùng các quan lại Tây, Nam đã tề tựu đông đủ. Khi các quan đã an tọa, ông Ng-tường-Cầm chưởng giáo trường Pháp-Việt đọc một bài diễn văn khá dài bằng tiếng Pháp.

Kế đến quan Chánh sứ Bia nói mấy lời khuyên học trò, đại ý ngài nói rằng nước Pháp sở dĩ khuyến khích việc học tại xứ ta là cốt mong cho các bạn thiếu niên sau này nên người có đủ tư cách để bảo thủ lấy lợi quyền của mình, khai hóa cho nước văn vân....

Ngài nói dứt lời thời ông Nguyễn-Đạt, thông ngôn tòa sứ dịch ra quốc văn. Rồi lại đến quan Án Phan-đình-Hòe cũng đọc mấy câu khuyên các học sinh.

Rồi xướng danh những cậu được thưởng.

Trong các quan Tây, Nam, nhiều ngài có lắm quyển sách rất đẹp, nhất là quan Chánh sứ thưởng lắm quyển sách rất có giá-trị. Ngài lại có ban riêng một phần thưởng danh dự cho một cậu học sinh người Thổ, học tại lưu học đường (internat) là một trường chính ngài đã lập ra vậy.

Nhạc-Anh lai cảo.

Núi lửa Etna phun lửa

Các miệng núi lửa Etna (trong đảo Sicile) về đường Tây-bắc phun đá lửa nhiều lắm. Chất đá lửa chảy đến các nơi ruộng đất giống giọt. Nhà ga Castiglione bị hủy hoại. Các nơi gần đấy rất là nguy ngập.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 20 Juin 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 40

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 20 Juin 1923*: 3%. 56.60. — 4%. 1918 61,90 — 5%. 1920 87,75. — 6%. 1920 86,75.

Số tiền quyên trong ngày Pasteur — Ở mục này hôm qua, người sắp chữ có bỏ sót mất một đoạn sau này, vậy nay thêm vào cho đúng.

Cái số tiền 11 934 p. 50 ấy là chưa kể số tiền đã thu được tại hai tỉnh nữa và số tiền của hội Khuyến-học tỉnh Bắc-ninh sẽ thu trong hai tối diễn-kịch của hội tại nhà hát Tây Hanoi là tối 23 và 24 Juin này.

. · .

Số tiền quyên được tại Nam-kỳ đến nay cộng được 57.177 p. 62.

Chớp bóng Kim-Vân-Kiều. — Tối hôm thứ hai vừa rồi, chừng hơn bốn mươi nhà tài-tử, họp tại phòng uống rượu hội Khai-trí Tiến-đức, để giao-thiệp lần thứ nhứt với ông *Famechon*, là quản-lý hội *Indochine Film*, ông *Thierry* là người đứng xếp truyện Kiều thành từng hồi từng kịch để chớp và bản-quán chủ-nhân là người dịch truyện ra Pháp-văn.

Thụy, ông Ng-bá-Dzu, ông Lê-vĩnh Bảo và ông Trần-huy-Khuê.

Vai Thúc sinh, thì có ông Thước ông Dzu và ông Ng quang-Lệ.

Vai Vương-quan: MM. Ng-duy-Hoan, Paul-Louis, Trần-lê-Khiết, Lê-Duyên và Ng đức-Riệu.

Vai Từ-Hải thì có ông Trần đức-Đăng.

Vai Mã-giám sinh thì có ông Vũ-văn-Cư và ông Bửu-V.

Vai Sở-khanh thì có ông Pho và ông Đinh-văn-Tiến.

Vai Vương-ông thì có ông Đặng-đình-Ba, ông Vũ-công-Nghi và ông Lê-đình-Chữ.

Hai vai Khuyển, Ưng: ông Bùi-xuân-Thắng, ông Phạm-khắc-Tiến, ông Hoàng-văn-Miên.

Vai Phủ quan: ông Vũ-quang-Nghi và ông Ng-như-Kim.

Vai Thầy tiên tri: ông Phạm-Tá.

Vai Chung đô lại: ông Ng-v-Giảng, ông Phạm-ngọc-Mai.

Còn những ông sau này thì tình nguyện vào đóng một vai mà tùy ý để cho nhà chuyên-môn chọn, hợp vai nào thì xin nhận vai ấy: MM Phạm-đình Thiệu, Ng-trọng Hiệp, Phạm-vinh-Quang, Đặng-trần-Phất, Trần-văn-Hậu, Phạm-đình-Phú, Phạm-khắc-Tiến, Ng-x-Hòa, Hoàng-v-Nhân, Ng-Đông, Ng-v-Chực, Ng-v-Nghĩa, Ng-hữu-Bách, Nhâm, Đoàn-Quí, Ng-x-Đại, Ng-đình-Giương, Trương-công-Đồng, Ng-tâm Quyền, Ng-tâm-Toàn, Trương công-Tùng, Trương-công-Bản, Trần-v-Bằng, Ng-v Ngọc, Phạm-đình-Tá, Lê-nguyên-Bình Ng hữu-Giông, Tạ-văn-Phương và ông Nguyễn-huy-Nhân.

Còn các vai đào thì mới có vài ba vị nữ-lưu nói dạm chừng còn chưa quyết.

Bản-quán muốn rằng được những người cao-hứng mà tình nguyện vào đóng thì hơn là phải mượn người con hát nhà nghề, vì nhà nghề phần nhiều không làm việc ban ngày được. Nhưng nếu từ nay trong ba bốn hôm nữa mà chưa tìm được người thì mấy vai đào đành phải thuê nhà nghề đóng vậy.

Vậy thời xin các vị nam tài-tử, vị nào muốn được người cùng mình mà đóng cho hay thì cố tìm giúp cho mấy vai đào thật giỏi.

Đến sáng thứ sáu này, đúng chín giờ thì hội Indochine Film xin mời hết cả các ngài có tên kê trên này đến thăm các công-xưởng của hội ấy, sau nhà La Pommeraye, Rue de la Sapèquerie.

Đến thứ hai sau thì sẽ chớp thử xem các vị tài-tử vị nào đủ tư-cách làm *Cinéma* vậy xin các vị từ nay đến hôm ấy, mỗi vị tập lấy một điệu nào trong cái vai tuồng mình đã chọn, rồi đến hôm ấy, đứng trước bàn chụp mà làm ra điệu ấy trong độ nửa phút đồng hồ để chụp thử mà xét tư-cách xem có trúng thức được không.

Việc thi bằng Sơ-học tại trường Sinh-từ. — Mấy hôm nay, bản-báo lại tiếp được mấy cái thư nữa xin cải-chính lại cái sổ tên các cô các cậu trúng tuyển bằng Sơ-học tại trường Sinh-từ hôm nọ. Bản báo nhắc lại lời đã đăng trong số ngày hôm kia là các văn bài của thí sinh trường ấy nghe đâu còn xét lại mà cái bảng tên đã yết trước cũng chưa lấy gì làm đích. Vậy khi nào có bảng nhất định, bản quán sẽ đăng lại cả.

Muốn bán một cái xe ô-tô hiệu «CITROËN» 10 mã-lực, kiểu xe đóng thực đẹp, sơn mùi xanh.

Giá 2.000 $ hay 16.000 fr.

HỎI TẠI:

M. RIVIÈRE, Sontay

3615

Hội-chợ Hanoi. — Phòng Canh-nông Nam-kỳ trong phiên hội-đồng vừa rồi đã định cấp cho Hội-chợ Hanoi một số tiền là 200 đồng.

Thi bằng tiểu-học cao-đẳng Tây. — Kỳ thi tiểu-học cao-đẳng Tây (Brevet supérieur) mở từ hai hôm nay, chiều hôm nay đã bắt đầu vào vấn-đáp. Cả thảy được chín người là bốn cô con gái Tây và năm người ta là: MM. Ngô-duy-Cừ, Trần-văn-Long tức Phúc, Ng-bá-Lương, Vũ-qui-Mão, Trần-v-Ninh.

Còn kỳ thi này nữa là hết mùa thi năm nay.

lầm tên M. Đỗ-như-Uẩn là Đỗ-như-Mẫn, vậy nay cải chính lại cho đúng.

Bản báo chắc còn nhiều tên in sai nữa là vì cái bảng yết tại cửa trường Nữ-học Tây ngày thứ hai, chữ quốc ngữ viết không được đúng. Vậy tên ai sai, cứ gửi thư đến, bản-quán sẽ lòng cải chính lại cả.

AI MUỐN MUA

Các thức bàn, ghế, tủ, các đồ dùng trong phòng đọc sách vân vân...

Ai mua xin đến hỏi M. Wilkin là quan nguyên Nam-chánh Hà-thành, cứ buổi chiều từ 3 giờ đến 5 giờ ngày nào cũng được, tại ngõ Vọng-Đức, số 1.

3612

Kỳ thi tốt-nghiệp trường Cao đẳng Nông Lâm — Kỳ thi tốt-nghiệp trường Cao-đẳng Nông-Lâm, hôm qua trong T. B. T. V. đã đăng tên các ông trúng tuyển rồi. Trong các bài thi viết thì nghe đâu phần nhiều là bài của ông Cung-đình-Quỳ xuất sắc hơn cả. Bài luận Sylviculture et Agronomie của ông Trí, ông Quỳ và ông Tống và nhất là bài «Rapport» thì lại được khen lắm. Ba ông này cộng điểm số cả hai kỳ tới gần 600 điểm.

Theo như lệ mới thì có lẽ các ông tốt-nghiệp năm nay phải đi tập sự ở những chỗ thí-nghiệm trong một năm rồi mới được bổ, chứ không như mọi năm được bổ ngay. Nghe đâu bổ lên đến chức tham-tá hạng nhất thì được sang Pháp học để bổ vào ngạch tương-đương.

Vậy có lời mừng các ông mới trúng tuyển.

Tòa án Đại-hình. — Việc đại-hình ngày hôm nay không có phiên, vì quan chánh hội-đồng mắc bận vào các việc xét tại Tòa án Cai-trị.

Lời cám ơn. — Chúng tôi có mấy lời chân-trọng cảm tạ các quan, các ông, các bà đã có lòng hạ cố chia buồn, phúng viếng cùng đi đưa đám đứa con giai chúng tôi hôm mùng sáu tháng năm ta vừa rồi. Trong khi bối rối có nhiều điều thất thố xin các ông, các bà lượng xét đi cho.

Trần phụ: Hoàng-đình-Vân.
Đồng gia-quyến đẳng bái tạ.

Tiểu-thuyết «Tục Tái-sinh-duyên». — Nhiều ngài viết thư hỏi dịch-giả: bộ «Tục Tái-sinh-duyên» này gần hết thì định dịch bộ gì, vậy có lời kính phúc để các ngài biết rằng dịch-giả xin cứ theo mục «Trung hiếu tiết-nghĩa kỳ-nữ» mà chọn truyện, nay đã tìm được bộ tiểu-thuyết «MỘC-LAN NỮ TƯỚNG-QUÂN» là một truyện rất hay. Ngài nào muốn biết qua sự-tích *Mộc-lan* thế nào, xin xem trong mục tiểu-thuyết «TỤC TÁI-SINH-DUYÊN» kỳ hôm nay, vì có mấy câu trú thích nói về sự-tích nàng *Mộc-lan*.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

6 c 2562

Trường Công ích phát phần thưởng. — Đến ngày chủ nhật 24 Juin này tức là ngày 11 tháng năm ta, hồi 6 giờ sáng, hội Công-ích ở Bạch-mai sẽ làm lễ phát phần thưởng cho học-trò tại nhà trường của Hội ở giáp chùa Liên-phái.

Chắc cuộc phát phần thưởng này sẽ được vui vẻ, vì rằng ngoại giả các quan viên hàng Hội đến chứng kiến, Hội lại có mời thêm mấy ông thân hào ở Hà-thành và trong hạt Hoàn-long xưa nay vẫn có tiếng là các nhà rất nhiệt-thành về việc dạy dỗ bạn thiếu-niên Nam-Việt ta.

Ước gì hôm ấy Trời cũng chiều lòng Hội mà đừng nắng chớ mưa thì hay lắm.

Một người trong hội Công-ích lai cảo

Cái nạn xe đạp. — Sở Cảnh-sát cho xét về việc một người Tây thiếu-niên đi xe đạp ở chỗ cầu xe-hỏa phố hàng Cót hồi 2 giờ chiều hôm qua đụng phải một đứa con gái là Ng thị-Tý 4 tuổi bị thương nhiều nơi ở mình,

D. Sandarsingh cùng với 5 người nhà đánh phải trọng thương.

Bắt thẻ — Độ này lính cảnh-sát lại thấy bắt thẻ riết. Ngày hôm qua, đã bắt được 31 người không thẻ, trong số ấy thì 21 người đã chịu bỏ tiền ra lấy thẻ.

Con nhà ai? — Sáng hôm qua hồi 6 giờ người ta thấy một cái xác con trai vứt ở đường Rollandes. Đã khiêng vào nhà xác.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản quán

Giá mỗi quyển . . . 0$30
Tiền cước mỗi quyển 0,12

Ai ở xa, xin viết thư về cho ông Bùi-xuân-Thành 61 — 63 Rue du Coton Hanoi

Câu chuyện trên xe-lửa. — Nhân ngày hưu hạ, tiện đường về Thanh gặp chuyến xe trưa, tức là xe số 71 chạy hồi 12 h. 55; một mình lững thững, hết đứng cùng ngồi, trông ra hai bên đường vùn vụt tựa tên bay, cánh đồng man mác, giải nước bao la, thấm thoắt đã cách xa mấy tỉnh, vội vàng đứng dậy đủng đỉnh ra tới chỗ hạng tư xem có ai là kẻ thuộc người quen, thì cái cảnh lữ thứ đỡ trong cũng bớt được vài phần phiền muộn. Chợt đi đến một đầu toa nọ thì thấy một cậu công-tử, mình bận Âu-trang đương luyện rắn trong tâm mà phun ra những câu ma mãnh với một cô nữ-học-sinh nào đó; vội vàng giật mình lùi lại, tự nghĩ lấy làm lạ cho đôi uyên-ương này cũng kỳ lắm nhỉ! Vậy ta thử để ý xem cái tấn kịch này nghe chừng cũng vui tai vui mắt; được một chốc, công-tử ta lại chạy đến, mồm nói tay ra hiệu; thiếu-nữ ta bấy giờ cũng xiêu xiêu, ngọn mắt đưa tình cùng tri-kỷ.

Điều đâu bay buộc ai làm,
Dẫu người đá cũng nát gan lọ người.

Hàn-huyên kể lể, cùng nhau ý hợp tâm đầu; công-tử mới gạn hỏi tiểu-thư xem chủ ý về đâu? để cùng nhau gắn bó, tiểu-thư mới kể lể khúc nhôi, những bực càng buồn, tuy có nhờ ơn song đường được theo đòi bút nghiên trong một trường nữ học kia tại Hà-thành, nhưng vì tuổi mình đã cao mà còn kém em thua chị...

Đến kỳ thi tốt nghiệp này lại không được dự một phần chiếm bảng đề danh; nên nay phải về điều-lý để định tinh thần hồn. Điều-lý là đâu? tức là tỉnh N. đó; công-tử ta cố nằn cùng nỉ để về Thanh.

Nghĩ mình trúng đất sẩy chân.
Vội vàng nào kịp tính gần tính xa.
Biết đâu rồi nữa chẳng là chiêm bao.

Thế là vị thiếu nữ đó đã vì quá nể mà cái giá nghìn vàng kia một phút tiêu ma đi mất, ngán thay!

Một đêm mưa gió nặng nề.
Thương gì đến ngọc tiếc gì đến hương.

Ôi! nữ lý tồ như lồ lý sơn, chẳng biết ngày hôm sau tiểu thư về thì hứa với song đường rằng vui chị vui em, hoặc nhỡ tàu về chậm, hoặc bà đốc còn dẫn dụ chi chi thì cái lương-tâm của tiểu-thư nghĩ sao?

Ký-giả đây không được cái hân-hạnh đặc biệt quen biết hai vai chủ động trong tấn kịch này, mà bảo rằng có lòng ghen ghét; chẳng qua cũng vì nhân-tâm thế đạo mà chút công-tâm khôn nỗi làm thinh; mong rằng hai vị đó đọc đến bài này có sửa đổi được chút đỉnh nào chăng? thì không những may cho hai vị mà cái nền phong-hóa nước nhà cũng bớt được một vài, thì kẻ viết bài này cũng không phải là vô-ích vậy.

X. lai cảo.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tại sao mà chết? — Sáng ngày hôm nay, thứ hai 18 Juin, người ta vớt được một cái xác người con trai chừng 18, 20 tuổi trôi ở sông Tam-bạc. Cái xác ấy có nhiều vết thương khả nghi, cho nên người ta đã cho vào nhà mổ khám nghiệm. Còn căn-cước người khốn nạn này chưa được tường rõ cho lắm.

Thật thà hiếm có. — Tên Lê-Khanh 18 tuổi, làm phu, quán làng Hàng-kinh, đem lại nộp sở Cẩm một

...thực hiếm có và đáng khen.

Hào bạc giả. — M. C. vừa cho đưa lại nộp sở Cẩm 3 p. 20 bạc giả của mấy người mua hàng trả ông. Việc này sẽ xét xem thực hư thế nào. Nhưng bà con ta cũng nên cẩn thận trong khi giao-dịch để tránh sự phiền nhiễu sau này còn hơn.

Đáng lắm. — Cái bảng hạn tốc-độ và cấm không được dùng đèn lò ở hoàn-thành treo ở các đầu đường to là thế, thế mà nhiều chiếc ô-tô vẫn làm ngơ như không biết đến, cho xe chạy hơn bay và lò đèn chói mắt.

Vừa rồi sở Cẩm bắt được chiếc xe của một người ở Hanoi xuống phạm vào luật vi-cảnh ngày 29 Novembre 1920 nghĩa là dùng đèn lò trong khi đi quanh ở hoàn-thành, thì nay đã đem tiền đến nộp phạt rồi.

Cái tội voi giầy. — Hồi bốn giờ chiều ngày thứ hai người ta có thấy một ả xuân xanh chừng nhị thập có lẻ đầu tóc rũ rượi, lon ton chạy ra cầu Sáu-kho chực nhảy xuống sông. Giữa lúc ấy một người đàn ông cùng trạc đó chạy theo nắm lại và lôi thốc lên xe rồi bảo kéo rẽ ra lối bóp Ngã sáu. Hỏi ra mới biết ả đó đã nhiều lần đi với trai, nhưng lần này đi đã hai ba ngày mà lại mang theo cả món tiền mồ hôi nước mắt của chồng, cho nên anh chồng cực quá, tìm mãi mới thấy thời liền nổi giận đánh đập cho một trận đáo để. Bởi vậy mà ả đi trầm mình, toan đem cái thân ô-uế gửi vào bụng cá cho hết kiếp đoạn-trường.

Giả sử ả này vào tay anh chồng khác thì đã để vậy cho mà chết, chứ còn khăng khăng với lấy phần đuôi làm gì cho thêm bén dần mãi ở đời những đứa voi giầy như thế!

Tết Đoan-ngọ. — Vừa rồi có một nhà ăn tết Đoan-ngọ thái quá thành cả nhà bị bệnh quan-ôn (thổ tả) xuýt nữa chết tiệt. Nghe đâu cũng chỉ vì sáng bảnh mắt dậy đã giết sâu bọ bằng những rượu nếp mận, dưa hấu, rồi đến gần trưa lại ních mãi các đồ thực phẩm khác, cho nên mới đến nỗi khốn nạn thế.

May nhờ được mấy liều thuốc thổ và mấy viên thuốc tiên mới cứu được toàn gia, không thời hôm nay đã lại thành trùng sâu bọ.

Hai người Nhật-bản. — Có hai người Nhật-bản, không rõ tên là gì, đi xe không trả tiền, lại đánh tên phu kéo có thương-tích và lấy những đồ vật ở xe nữa, thì M. Ng-đức-Thuận là nhà trưng xe ở phố Đường-cát, số 18, đã làm đơn kiện tại sở Cẩm.

Lính tập nhũng-nhiễu. — Vào khoảng chín giờ tối hôm thứ hai có một bọn lính tập vào ăn cơm uống rượu ở nhà hàng kia ở phố Khách. Khi họ đã cơm no rượu say cả rồi, không những không trả tiền cho nhà hàng mà lại còn chòng ghẹo cả bà chủ, rồi lại toan sự hành hung nữa. Sau có lính cảnh-sát lại dẹp mới yên và đưa cả bọn họ về bóp bờ sông để đợi lính đi tuần đến giải về trại của họ. Nhưng đợi mãi tới 11 giờ đêm, cũng chẳng thấy đội lính đi tuần đến, cho nên ông Cẩm bóp bờ sông phải thả họ ra cả.

Con hát Khách. — Người con hát Khách tên là Thong-Sane mất một cái va-li quần áo đáng giá chừng 80 p. đã mấy hôm nay, thì ngày thứ hai vừa rồi mới bắt được đứa lấy tên là Vũ-v-Ngai, 17 tuổi, làm nghề kéo xe, nhà ở phố Chợ-con.

PHÚ-THỌ

Ngã xuống sông. — Vừa đây có một chiếc bè đi qua bến Cao du, không biết vì có gì mà có một người đàn ông đương đứng ở đầu mảng ngã lăn xuống sông, những người nhà bè nhảy xuống vớt theo thì chẳng thấy tăm hơi đâu nữa.

Hỏi ra người ngã ấy là người Thổ ở làng Qui-mông, Yên-bái, có quen biết chủ bè, xuống đi nhờ để về Hanoi sắm đồ đạc.

LẠNG-SƠN

Sơ học Pháp-Việt. — Tên cậu *Phạm-quang-Tông* đỗ Sơ-học hôm nọ trong báo in lầm là Phan-quang-Tông. Vậy cải-chính lại cho đúng.

BÌNH-LỤC

Rồng lấy nước. — Hồi 4 giờ chiều hôm 15 Juin ở huyện Bình-lục, Hà-nam mới xảy ra một việc rất lạ, làm cho nhân-dân náo động, kẻ bàn thế nọ người bàn thế kia, thoạt nghe thấy ai cũng tưởng là một chuyện bịa đặt ra, nhưng có đến tận nơi mục-

lạnh, trên không trung im lặng như tờ không nắng không mưa, chẳng dông chẳng gió, nên cơn bức bối lại càng dữ dội, ngồi đứng không yên, cũng tưởng sắp có cơn dông gió chi đây thì cơn viêm nhiệt mới có phần giảm bớt. Được một lúc quả nhiên trên không trung náo động, mây kéo vần-vụ gió chuyển ầm ầm, ai ai cũng lấy làm khoan tâm khoái trí thì bất thình lình tối sầm lại, một khu nhà cửa đình chùa, ruộng nương, hồ ao nhất tề chuyển động đồ đạc, giường phản bàn ghế đều xê dịch một cách khác thường, trong cơn mê hoảng nhân-vật xôn-xao, thì nhiều người trông thấy một đám bắc vào tựa bằng ba cái nong từ từ rơi xuống rồi lại kéo lên; người thì nói đó cũng là một việc động đất xoàng xoàng, kẻ thì bàn rồng đen lấy nước, người thì hỏi thế làm sao rồng không lấy nước ở nơi bể cả, sông dài, chứ một chỗ hồ ao con con này thì được là bao mà lấy, kẻ thì thuyết minh rằng vì điềm trời báo ứng điềm lành cho hạt ta nên sai rồng xuống hút khí đất làm phép, chứ có phải lấy nước thật đâu! Chẳng thế cổ ngữ lại có câu rằng: «Rồng đen lấy nước được mùa, rồng vàng lấy nước thì vua đi cày».

Nhân câu chuyện đó mà phải tạm dụng ba chữ đó làm đầu đề, chứ kẻ viết bài này cũng chưa dám cho cái lý do ấy là phải, vì hiện kim vụ chiêm năm nay thì thật là thiệt hại cho nông-gia vô kể, chia tư chưa chắc đã được một phần; mà khôn nỗi cái phần với vát đó cũng chưa chắc đã được hoàn-toàn, vì những trận mưa vô tình kia cứ ngày ngày tưới mãi; suốt một miền từ Nghệ-an, Thanh-hóa, Ninh-bình, Nam-định, Hà-nam đồng ruộng mênh mông, trông ra tựa bể, gạo thì mỗi ngày một giá, để con mắt sáng hai bên cánh đồng, trông thấy những nông-phu nước đến tận cổ, tay giơ cái giá tay mò những lượm lúa vừa non vừa thối nhỡ sa chân một tý thì lại trôi mất năm bảy bông, suốt ngày ra công với vát những ngô, đậu, khoai, củ, còn non, về đến nhà chỗ phơi không có đành để mọc mầm mọc mạ. Những trông thấy mà phải dài thở vắn than trách cho hóa công cũng khéo đa đoan lắm thật. Đương nói chuyện rồng thì đi nói truyện lúa, nhưng thiết tưởng ai ai cũng trông thấy cái cảnh nhà nông như thế thì cũng không sao là không thể để tâm cho đành được; còn như việc rồng lấy nước kia thì thiệt hại cũng chưa rõ bao nhiêu. Đình chùa thì lở sạt, nhà cửa cái đổ cái xiêu đến gần bốn mươi nóc, còn hai cột giây thép gẫy đôi ra thì sở Bưu-chính cũng đã tu bổ lại rồi, ai đi qua chỗ khu nhà cạnh trường học Bình-lục thì mới cho bài này là thật vậy.

VIỆC KINH-ĐÔ

Thời tiết — Cuối tháng tư năm nay trời mưa quá lắm, mưa luôn hơn mười ngày, khi trời hóa lạnh chẳng khác gì mùa đông. Đồng ruộng nước ngập, mạ lớn cao mà cấy không được. Các nhà nông rất lo. Nếu qua tháng năm trời nắng tạnh, thời mùa lúa tháng tám còn khá trông được, thời tiết không thuận, giá gạo cứ cao mãi. Một quan 7 lon rưỡi đến 8 lon, không được 10 lon như năm ngoái.

Thêm một chuyến xe đêm. — Kể từ ngày 15 Juin sở Hỏa xa trung tâm điểm ở Trung-kỳ (Annam central) đã bắt đầu chạy chuyến xe đêm để chở thơ-tín và hành-khách. Chuyến xe ấy mỗi ngày chạy một lần từ Huế vào Tourane và Tourane ra Huế. Hai nơi đều khởi hành khi chín giờ đêm, chừng một giờ sáng thì tới. Hành-khách chỉ có hạng ba mà thôi.

Chuyến xe ấy đặt thêm ở Huế-Tourane, ở Vinh Hanoi và Nha-trang Saigon. Ba nơi đều có chuyến xe đêm như thế, thời thơ tín và hành khách rất là tiện lợi. Xe ấy không đứng từng gare một như xe chạy thường ban ngày, chỉ đứng lại những gare lớn mà thôi. Khi chín giờ đêm 15 Juin chuyến xe ấy đã chạy lần thứ nhứt.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi bản-quán, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm dễ tìm kiếm. Xin các ngài thường hay ký tên vắn tắt, hoặc tháu quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết gì mà trả lời.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Chết vì chuyến xe đêm! — Chuyến . . . Nhân nói về mùa gió nam, thì | AI MUỐN DÙNG ĐIỆN ĐỂ

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC
KIỂU PHÁP
Máy kỹ-mã thượng hạng
Mặt-số kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 5 NĂM
Giá..... 5$00
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2060

Rượu bổ-dào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh tự nhiên in ra đây, chớ không nhẽ có mấy thứ thuốc về những bịnh lạ, làm trẻ-con cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, năm-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Một-sơ-phạng tới chữa bịnh rằng :

Chiều nay đau được phòng chắc MONTÈS qui-công, có chỉ nên một thứ rượu bổ để dùng ngự dụng quá rất hay, đáng nên giá thưởng, trước lục phải thị gửi cho qui được phòng chắc-lắng để tỉ thành-giả.

Khâm thử.

漢有汝墳孔邇
安樂堂藏脩慎
爰居爰處永錫
保祿胡考遐壽
福祿攸同皇王
孫子式穀似之
飲此健內外調
和榮衛流行四
肢強壯五臟盈
實精神充足六
府通暢表裏和
平七情舒暢八
脈調勻九竅通
利十全大補

Rượu này đã kể-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ về trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thuốc có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư báo này.

LỄ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, xuống bản-quán gởi cái nhãn mới, thì gởi cho bản-quán cái giấy quên báo, chứa lại thì nhớ thì biên rõ rằng vẫn đầy, và gởi theo hai hào (0$ 20) bằng tem cũng được) để nhờ tiền giấy quên báo.

Đã bỏ những gởi tiền theo thì sở đi người thợ cũ hoặc chất trở nhầm hơn.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Mùa màng — Trận mưa vừa rồi làm cho nhà nông bị thiệt hại một cách rất đau-đớn, là bởi của đã kể mộng mà gặt rơi ra. Số là mùa chiêm trước bị hạn, nên được ít lúa sớm nào cũng chẳng ra gì, khi sau có mưa thì lúa muộn tốt, chưa kịp gặt thì trời đổ mưa xuống làm cho ngập cả, phần thì cá nó ăn đi, phần thì sóng đánh rụng cả đi, phần thì mọc mầm lên, lại đến khi bảo mà cắt được ít nào đem về cũng bỏ đó không có nắng mà phơi, thành ra thiệt hại đủ đường.

Bông thì lại hại hơn nữa, chưa được lấy lớp nào thời đã bị ngập, về chăng giống bông không thì cây nó ủa ra cả, chỉ có nơi nào ruộng thật cao thì mới vớt vát được chút đỉnh, nhưng nơi cao vừa thì trong mười thành mất tới bảy tám.

Bỗ các thứ cũng đều thiệt hại, song trước khi mưa cũng đã có lấy được khá rồi, thì xem chừng cũng hại đến bốn năm phần mười.

Còn lúa bấp thì xem chừng hại hơn cả, có nhiều bãi trồng bấp từ năm sáu trăm mẫu đất mà đều nằm rạp cả xuống đất mà ngâm nước cho đến khi nước rút rồi cái bắp lúa nó nhừ ra như bột cả.

Bắp hại hơn lúa, vì cứa lấy được chút nào mà đã bị ngập, người ta nói có khi thiệt hại đến sáu bảy phần mười.

Cái nạn ô-tô. — Hôm 14 Juin vừa rồi, chuyến xe ô-tô của một hiệu mới lập được vài tháng hay chạy đi Bái-thượng hồi trưa hôm ấy, trong xe có một người Pháp và 21 người mình ngồi, khi đi tới ki-lô-mét 32 gần làng Bát-cảng, thì cái nắp con đạy ống nước lăn cán mất từ bao giờ, làm cho nước ở trong bắn lên mặt và tay người sốp-pho. Xe ô-tô lại không có kính trần phong, cho nên nước sôi bắn lên, người sốp-pho bị bỏng, luống cuống buông cả tay lái, làm cho xe từ trên đê đâm xuống dưới đấy, nước sôi độ hai thước tây, mà cái đê cao đến 7 thước tây. Có vài người nhảy ra kịp, còn thì theo ô tô xuống đấm cả. May mà cái ô-tô không lật đi, cho nên chỉ có ông André là Kiểm-lâm ở Bái thượng bị thương ở sống mũi, phải hai người ta bị thương ở một và ở đầu, đã đem vào bô thuốc tại nhà thương, còn mấy người nữa bị thương xoàng đem lên Phủ-thọ khai báo rồi thì về cả.

Có vậy thôi mà thiên-hạ đồn sai lắm có ba người bị nạn.

BÌNH-ĐỊNH

Mùa gió nam. — Độ này tiết trời nồng cực quá sức, lại thêm ngọn gió nam thổi hiu-hiu, làm cho người dứ, vật mệt.

Bởi trời nóng quá, nên đường sá khô táo, bụi bặm bay ngất ; nhất là khi có một chiếc ô-tô chạy qua thì bụi bốc lên mù mịt khói. Ở các ngã đường về chốn thôn quê thì không hại chi lắm ; duy có chốn thị-tứ phồn hoa, nhà cửa phố phường ở ấp hai bên bờ đường, lại xe cộ hướng qua qua lại lại không ngớt thì ở cũng tối động tăng người ta vẫn hô-hấp những bụi bặm cả ngày.

Thế là mất hết các cách vệ-sinh chung. Vậy nước gì nhà nước ra lệnh tưới nước đường, hay là cho xe bò kéo nước đi tưới khắp chân thành như trong các thành-phố lớn vậy, thì mới trông khỏi những sự bại về mùa năng này. Coi như ở thành phố Qui-nhơn đây thật là khổ cực về nỗi ấy lắm.

Người trong thành-phố mong mỏ sự ấy lắm.

Ngoài hồi về mùa gió nam, thì tưởng cũng nên nhắc qua cho ai nấy được lưu tâm về sự đề phòng lửa cẩn, kẻo sơ ý mà mang tai : Là các nhà nước là nhà tranh phải phòng cho sẵn nước đầy lu đầy vại luôn, phải có gầu tay, gầu cáo, khảo đó, rựa quèo. Hễu khi nghe có hỏa tai thì sẵ có mà cứu cấp cho nhau. Còn về ở đêu nhóm lửa, thời đỗ ăn phải coi ngó cho cẩn thận hết sức, thì mới trông khỏi động cái tai họa vì lửa

TRƯỜNG QUẢNG-VĂN
17 Rue des Briques

— Bắt đầu từ 1er Juillet các lớp học đổi giờ như sau này :

2ème année. Cours Supérieur, Cours Moyen, Cours Elémentaire, Cours Préparatoire, Cours Enfantin học buổi sáng từ 7 giờ đến 11 giờ.

— Chiều có mở thêm những lớp sau này :

Cours d'admission au Collège du Protectorat, Cours d'Anglais, Latin, Solfège, Cours d'admission à l'Ecole Normale de jeunes filles. Cours Super eur et Moyen des filles, học từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ rưỡi.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẢN

soạn

Giá 0$80 một quyển

Tiền cước gửi recommandé 0$11

Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các người từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớ rõ :

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây-cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xin cành không được cẩn thận, gây nên lắm sự bất tiện mà trong những lúc có cơn dông làm cho cháy sẫu chỉ hay đứt giây điện nhu trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc ấy đến khi nửa lại đường điện, ngộ ai vô ý đụng phải giây điện có thể gây nên lắm sự rất-ro.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời công-bố mọi lẽ để cho nhà mua điện biết.

Xin các ngài cho xén ngay cây-cối, khiến cho tờ giây điện cho đến cành cây phải cách ít ra là một thước.

Các ngài mua điện muốn nhờ Công ty làm giùm việc ấy cũng được

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông cố Dương-bá-Trạc dịch

Giá mỗi quyển..... 0$20

Tiền cước mỗi quyển... 0.12

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là :

Monsieur Bùi-Xuân-Thăng
63, Rue du Coton, Hanoi

AI MUỐN DÙNG ĐIỆN ĐỂ THẮP ĐÈN TRONG NGÀY HỘI 14 JUILLET 1923

Hiện nay các công-sở đã lấy nhiều đèn để thắp trong ngày hội 14 Juillet, vậy công-ty có lời kính cáo để các nhà mua điện biết rằng nhà nào muốn lấy điện thì phải nói trước, hạn đến ngày 10 Juillet là cùng, sau ngày ấy công-ty không nhận nữa.

Nhà nào muốn dùng thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ cho công-ty biết.

Cuộc diễn-kịch

Tối thứ bảy và chủ-nhật 23, 24 Juin tức là ngày mồng 10 và 11 tháng năm tà này :

Tại RẠP HÁT TÂY LỚN HANOI

để cúng vào việc làm phúc và nhất là cúng vào các phòng thí-nghiệm Pasteur.

Diễn vở :

Si-tình-mộng-tình

Là một vở tuồng mới, hát theo lối cải-lương. Cách cử chỉ ăn mặc y như thật, có cả ngựa thật, chứ không dùng cái roi mà làm con ngựa như lối hát cũ.

Việc này cũng là việc nghĩa-cả, mà cuộc hát này là hát cải-lương đang hợp cả lối cũ và lối mới để cho hai phái tân cựu đều được thỏa lòng.

Tích « Si-tình-mộng-tình » là chuyện hai người anh em bạn biết cải quả, tả đủ mọi cảnh ở đời, nhiều đoạn vui buồn lem, mà cũng có nhiều đoạn rất não nùng, như là đoạn Băng-tâm ra chốn am thanh cảnh vắng, toan liều mình cho thoát nợ đời, sẵu thảm vô cùng. Xem tuồng này thì biết cuộc bỉ hoan ly hợp là sự thường, có chi thì nên.

Lối hát này cũng có nam, khách, bông-lơn, ngâm ly, đủ mọi trò để cho người xem không đến nỗi buồn.

Những lối hát vô ích cho nhẩy mũa, bỏ hết, trông kẻ lâm ý vào vào thì giảm bỏ bớt nhiều chỉ dùng những câu hát có vẫn chương tư tưởng để cho người đi xem nghe có răng và khỏi bực mình về những câu thô bỉ, mà sự tích tuồng này thật là một sự tích mới, mà những người hát đều là những ông tài-tử và nhiều ông hội viên hội Trí-hóa Hanoi ra giúp. Những lúc nghỉ hát thì có phương nhạc tây thổi.

Vậy xin các ông các bà ở Hà-thành và ở các tỉnh đến hôm ấy đều xem qua, trước là giải trí, sau cũng là việc làm phúc lớn.

Hiện bán vé ở nhà ông Lê-văn-Phúc chủ hiệu in Đông-kinh-ấn-quán, số nhà 82 phố hàng Gai Hanoi.

Bắt đầu bán vé từ hôm có các bạch này, xin các ông các bà mua vé trước, kẻo hết chỗ và ở các tỉnh xa nên viết giấy cho ông Lê-văn-Phúc để mua trước.

Giá chỗ ngồi :

Lô trên gác và tầng dưới mỗi ghế . . . . . 2$50
Ghế bao lơn mỗi ghế. 2,00
Lô áp sân khấu gác thượng mỗi ghế. 2,00
Lô giữa hai bàng cột mỗi ghế 2,00
Ghế thường trên gác mỗi ghế. 0,50
Ghế dưới gần sân khấu mỗi ghế 1,50

Hai hôm hát lấy lại có phường nhạc Hà đông đến thổi giúp, và có mấn theo lối Kiêm. Sách tuồng này hôm hát có bán tại nhà hát.

Cuộc hát này không những có các ông tài tử rạng úp mà thôi, lại có hội nhạc Trí-hóa cũng vì công ngị Tây mà có giúp một ban âm-nhạc, hiện có ông Bồ-đình-Đạt chủ trương về ban âm-nhạc lại có ông Nguyễn-đức-Kiên cũng giúp một vài tuồng chính nữa.

Tưởng chẳng nói các ngài cũng biết hội Trí-hóa xưa nay vẫn trông giúp bao nhiêu việc nghĩa, đã từng được các ngài vui lòng.

B. A. B

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON

Giá mua đồng niên : 5$00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người.

Vậy người Bắc-kỳ nên mua mợ xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú.

Distillerie du Nord
NGUYỄN-VĂN-NÃO & Cie
51, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giấy có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

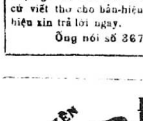
Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi bản điều gì xin cứ viết thư cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông nói số 367
2073

PHONG-TÀI
HIỆU ANNAM ĐỒNG GIẤY
58 bis, phố Xe-điếu (Rue des Pipes) Hanoi

Bước giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1923. Có catalogue riêng qui-khách muốn xem xin viết thư về hỏi, bản-hiệu sẽ gởi biếu.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá
Mỗi cái 1$00

Thưa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 5 quan nên chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không bớt thời xin biếu cái khăn giong vàng có hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chữ số thầy giờ		giá trước	8$ 40	đay	6$ 40
—	id	có kim ly	—	8 00	— 6 00
—	id	kim thép mạ kim vàng	—	4 00	— 3 00
—	id	vuông thực xinh	—	8 80	— 6 00

Hễ các quý-khách chiếu cố đến ở cửa mỗi khóa hết giá, chúng tôi xin tặng 1 cái khăn gong vàng đã mới và 1 cái hộp khăn almanach và cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI
2049

MUỐN BÁN

Một cái xe độc-mã cao-su bánh gỗ thực đẹp đàng sau có ghế cho bồi ngựa ngồi

Xe và cương còn mới nguyên

GIÁ HẠ

Lại hỏi : 7, Bd Bobillot, Hanoi
2009

華 PAO-VA 寶
33, Rue Jules Ferry, Hanoi
歐人什物古董行內列貴

Chúng tôi kính trình các quý khách hàng hay chúng tôi mới có mang : 1° Một bọn đồ nghề rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu cốt thuốc lá, điếu, vân vân.

2° Một bọn nhẫn kiểu đủ các thứ mặt, mặt đeo mặt trắng, mặt mài là cây, vân vân. Lại có cả nhẫn kiểu gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quá xuân đến bọ mà đeo những nhẫn kiểu này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ bọc chung, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ nhẫn-cầu, vân vân.

4° Một bọn nhận có đến sẽ, lẹ sẽ, bất sẽ, bỗ sẽ đủ thứ-tiền hay là nay cảnh cũng được và tế bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Giá thứ hàng mới sang hễ năm sẽ trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong quý các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chẳng các quí khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28 Hanoi.

敬啟珠寶必需開堂春慶

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm sạch, mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tìm ra phải lở sâu quăng sâu xương rồi chầm sam khoét, thâm lắm ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bôi đến khỏi cả, lọ nhỏ giá 0$ 80, lọ nhỏ giá 0$ 40, lọ nhỏ giá 0$ 10, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc sao rằng, thuốc đau bụng kinh niên, thuốc bảo thận hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà kỳ Hội chợ Hanoi vừa rồi bản được các thuốc ấy rất nhiều, các báo tặng tạp-chí và các báo chí đều tỉnh biện cả nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ăn-tỉnh có bán hộ như sau này : hiệu *Mọc-Sinh-Tre*, 126, phố hàng Bông, Sở bán bảo, lẻ, 63, phố hàng Bông, hiệu *Sinh-Hóa-Đường*, 83, hàng Bông, bán ở *Đông-kinh Ấn-quán*, 82, hàng Gai, nhà in *Thực-Nghiệp Ấn-quán*, 43, phố Hà Hoàn-kiếm, hiệu *Đông-Hưng-Viễn* bán sao-lân và miệu *Vinh-Hợp-Thành*, hiệu *Mạnh-Hóa-Đường* bán bảo chế hàng Buồm, hiệu *Yên-Xuân* nhập ảnh, 12, hàng Điếu, hiệu *Yên-Xuân-Đường lớn*, 18, hàng Trống, hiệu *Thuận-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia-Long*, 18, phố Tiền-tsin, hiệu *Vinh-Lợi-Viễn*, 69, hàng 33 hiệu *Quảng-Lợi*, 33 và hiệu *Bảo Hợp*, 27, phố Chợ nhiều cũ, hiệu *Vinh-Xương*, 27, Hà-trung, hiệu *Phương-Đình*, 100 Cửa gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trang*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27, hàng Bát đàn, hiệu *Hạnh-Nhân-Đường*, 51, và hiệu *Hưng-Tường*, 93, Phúc-kiến, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long*, 33, phố khách Haiphong, hiệu *Hoa-Sinh-Đường*, 107 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Tch* 36, hàng Sang Nam-định, hiệu *Yên An* phố Tiên tsin tiền Yên bay, hiệu *Đức-tương* phố Việt lợi tỉnh Vĩnh Yên, hiệu *Đức-Phong*, 166, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa Phúc-yên, hiệu *Xuân-Chí*, số may ở tỉnh Văn-nam, hiệu *Sui-Chaong*, 41, Wing lok, Hong kong. Các nơi kể trên có bán hộ cả thuốc thấy xem người và các thuốc cần dùng khác nữa, đến cứ-hỏi cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

Bản hiệu VĂN-XUÂN-ĐƯỜNG
35 bis, phố Tiền sin, (Rue Récamier (Tonkin)
Cẩn bạch

những người có YÊU ĐUỐI, MÔN MỎI
những người mà PHỔI và CUỐN PHỔI YẾU!
Dùng VỊ TRỪ TRÙNG BỘC và BỔ là
La SOLUTION PAUTAUBERGE
có vị CRÉOSOTE và vị BỔ là CHLORHYDRO-PHOSPHATE de CHAUX
Uống vô hại ti, hiệu nghiệm về CẢM-HO lâu năm ho
TỨC NGỰC đau KHIẾU XƯƠNG, GẦY GÒ. Ăn
NGON có SỨC, hết đàm và ngứa
HO LAO
L. PAUTAUBERGE, 20, Rue de Constantinople, PARIS, et toutes Pharmacies.

ATOPHAN-CRUET
THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị thuốc hảo không có pha chè nhiều món
Mỗi hoàn 0,50 ; (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Pas-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÀM
Cũng có bán tại: Hanoi, Hiệu CHASSAGNE, Pharm. Haiphong, L. BOURGEOIS, Pharm. và các hiệu bào chế khác.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí khách tin cẩn là bởi sự thực-thà ngay thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc về để cho ngài, so sánh và rút xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền mà rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn ngủ mỏi mệt, cơm yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng chỉ là công hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa hồng

Hiệu Bào-chế MONTÉS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Đào-đình-Mai dit Kim-Diễn

Cơ-xá-nam (Bên phà Đen)

HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ, vân vân. Xin các quí-khách dùng gụ, lim, tạp, cũng đủ cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mới các quí-khách lại mua giùm cho hiệu tôi, xin cảm ơn.

2094

TAM-TINH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu «Tam-tinh y-quán» ở phố «Mũ mây», số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh cần biết dịch xác; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để quí-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân; quí-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cùng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi:

Bạch-trọc, dương mai, ba cam, trĩ, lận, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, liệu tinh, loã-g tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

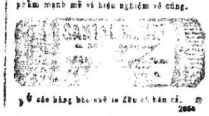
Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, ta lị, cam cứu mục, đau mắt màng mộng, mỗi chai 2 hào

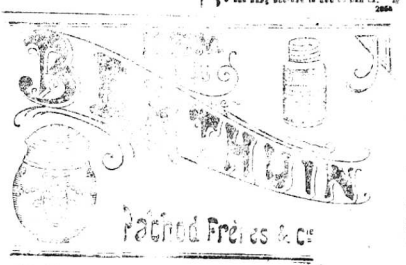
2067

Nhà Bán-đồ «TÂM-TÂM» Hà-nội, ở phố hàng Trống Cầu-nhật, thợ khéo nhà chạm sơ bán tế tâm giá rẻ.

Bộ cần bằng bác nước in đầu cỡ bán cả.

2068

Hiệu GIU-TICH của Công-ty CHÚ-VĂN-MICH ở Haiphong đường Sadi-Carnot, số 113 có nhờ mua nhiều dầu và chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt dầu CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, có viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ sin gửi biếu ngay.

2069

Các bệnh bong, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân... dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất mạnh, chóng, rất chắc chắn.

Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán: 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu tạp hóa và hồ hoàn kiếm trong sang

GRANDS MAGASINS REUNIS

HANOI

Hiệu bán ngày nay — Hiệu bán ngày nay

Quạt máy MARELLI

QUẠT TREO TRẦN KIỂU «INDO-JUNIER»

Kiểu quạt chế riêng để bài buồng giấy, phòng khách, buồng nhỏ, vân vân, bốn cánh bằng gỗ sơn bóng, cánh rộng một thước, cái quạt trông nom đẹp, chục dài một thước có dương giây ở trong để tiện, mắc đèn, cả mắc và có cả máy hãm ba nấc.

GIÁ: 70$00

Máy quạt này có bán THEO CÁCH CHO THUÊ giá mỗi tháng 10$00, góp hết 7 tháng thì quạt về về phần người thuê.

Lời dặn. — Các hàng hóa các thứ đồ điện, có thay đổi đi nhiều, *máy quạt, máy đèn, máy chuông, máy nói, có chữa vừa cả các thứ ấy. Bản-hiệu nhận gia chiếu như đơn khai, hay làm tính giá chêm-chước.*

CHANSON & THIBAULT

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Nay kính cáo.

ae 170

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra, Soạn theo lối diễn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Hoàng phủ thiếu hoa nghe nói, vội hỏi duyên-cớ làm sao. *Mạnh-lệ-quân* vương-phi liền khóc mà thuật hết đầu đuôi mọi nỗi cho *Hoàng-phủ thiếu-hoa* nghe.

Mạnh-lệ quân vương-phi nói:

— Vì tội-ác con *Phi-giao* mà tôi đã phải thay thái-hậu để thảo tờ chiếu-thư để theo phép nghiêm-trị. Vừa rồi thân-huynh trách em quá chiều *Phi-giao*, nhưng không phải thế. Con *Phi-giao* tính khí dẫu ương-ngạnh mà vẫn không hề trái lời huấn-dụ, cho nên bọ-hàng có sẩu, ai cũng yên nó như con. Không ngờ từ khi nó vào hoàng-cung, bỗng biến tâm đổi tính, làm lắm điều ác-đức, chẳng coi ai ra gì. Năm xưa tôi phải xa-lìa cha mẹ, cất trang trốn đi, dẫu thì đỗ làm quan, cũng lẻ một sự bất-đắc-dĩ, nhưng nghĩ đến cái ơn cù-lao chín chữ vẫn thường ấy-náy trong lòng. Còn từ khi về nhà *Hoàng-phủ*, một niềm hiếu-thuận, thờ cha kính mẹ, xét mình chẳng có tội-tội gì, không biết oan-ức tội vì đâu mà sinh ra cớ con yêu quái ấy! Lạy tế tại rằm xưa tôi cưỡng lời cha mẹ, cố giữ ngôi thứ-thường trong mấy năm trời, không cầu cải-trang, vậy nên quả-báo không sai, đến nỗi sinh phải đứa con hãi hiểm chẳng! Trời ơi! tôi nghĩ đến cha mẹ lúc nào, lòng tôi lại đắng như cắt, những mong được nam vẫy dưới gối, để cho trọn đạo thần-hôn.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói:

— Nếu phu-nhân muốn về *Vân-nam* thăm cha mẹ thì tôi cũng đi một thể, tôi còn muốn sang đấy để tế trước mộ *Lương-trần-lân* tướng-công một tuần, và khuyên hai công-tử nên ra làm quan. Tôi có lâu xin mà thượng-hoàng nhất định không cho đi, hiện đã sai sứ đi *Vân-nam* để tế *Lương trần-lân* tướng-công, và giaphong quan chức cho hai công-tử nữa. Bài bi-văn ở mộ tướng-công thì thiên tử ngự chế rồi giao cho *Triệu-vương* tục tả. Lại ban cho một trăm khoảnh ruộng để làm tự-điền Triệu-đình bảo-đáp như thế thì tướng-công ở dưới suối vàng, tưởng cũng hả dạ. Vì nhà *Hoàng-phủ* mà khiến cho bao nhiêu người phải khổ-sở lắm-than.

Mạnh-gia-linh tướng-công nói:

— Việc ấy ba phải tôi riêng tại nhà *Hoàng-phủ*, chẳng qua là cái ách-vận của trước-nhà tất có một phen như thế.

Mạnh gia linh tướng công nghĩ lại bảo *Mạnh lệ-quân* vương-phi rằng:

— Chẳng bao lâu nữa tôi về *Vân-nam*, vậy em cũng đi lấy sao cho được.

Mạnh lệ-quân vương-phi nói:

— Bất cứ lúc nào, cũng tất phải để cho em cùng đi.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói:

— Phu-nhân chưa khỏi bệnh thì đi làm sao cho được, ấn là để đến mùa xuân sang năm, rồi chúng tôi cùng về *Vân-nam*.

Mạnh lệ quân vương-phi lại đáp rằng:

— Đợi thế nào được! Năm nay hai thân tôi tuổi già sức yếu, lấm lòng nhớ mong con gái, hễ để đến lúc nào người, thế thì tôi đây dẫu chưa khỏi bệnh mấy lòng, cũng tất phải về thăm mới phải. Về công-việc trong nhà để có hai phu-nhân cùng các con. Hai thân tuổi học càng cao, một ngày một ngã bóng dâu, ta về sớm được ngày nào tức là hay ngày ấy vậy.

Mạnh-gia linh tướng-công gật đầu khen phải rồi nói:

— Hễ thiên-tử làm lễ phục-vị xong thì ta sẽ sửa-soạn khởi hành.

Bỗng nghe báo cửa ngoài có *Nguyễn-long-quang* tướng-công đến. *Mạnh-lệ-quân* vương-phi với vàng đứng dậy lui vào nhà trong. Bấy giờ *Vệ-dũng-nga* vương-phi đang cùng mọi người nói chuyện, trông thấy *Mạnh-lệ-quân* vương-phi vào đều đứng cả dậy mà hỏi rằng:

— Ngoài có khách nào mà vương-phi lại vào?

Mạnh-lệ-quân vương-phi nói:

— Có *Nguyễn-long quang* tướng-công.

Bấy giờ người nhà dọn cơm, mọi người mời *Mạnh lệ-quân* vương phi ngồi vào bàn ăn. *Mạnh-lệ quân* vương-phi nói:

— Hôm nay tôi không thấy đói, mời các người cứ ăn để tôi ngồi chơi nói chuyện.

Mọi người ngồi vào ăn cơm *Mạnh-lệ-quân* liếc mắt nhìn khắp một lượt thì thấy ngọc nói hoa cười, mỗi người một vẻ, nhất là nàng *Diêm-tuyết* và nàng *Hạng-ngọc-thanh* lại càng xinh đẹp bội phần.

Khi ăn cơm xong, *Gia-tướng* công-chúa bưng chén sâm-thang dâng *Mạnh-lệ-quân* vương-phi, *Mạnh-lệ-quân* vương-phi cầm lấy uống. *Vệ-dũng-nga* vương-phi lại thuật chuyện trong cung cho *Mạnh lệ-quân* vương-phi nghe.

Vệ dũng-nga vương-phi nói:

— Vừa rồi thái-hậu gia ân thải bởi các cung-nữ ra. Trong bọn cung nữ có hai chị em người họ *Trần* thuật chuyện khi trước vương-phi cắt thịt đùi để nấu «Nhân-cao» cho thái-hậu uống. Thượng hoàng và thái-hậu nghe nói, đều động lòng thương-xót mà ứa nước mắt khóc. Thiên-tử hãy giờ cũng giọt lệ chứa chan qui xuống tâu thượng-hoàng và thái-hậu rằng: «Con xin cam chịu tội bất hiếu. Cái cơ sản của nhà *Hoàng phủ*, thật không biết thế nào mà báo đáp cho cùng! » Thiên-tử cứ nức-nở khóc hoài, thượng-hoàng và thái-hậu sai 3 vị vương-tử đỡ thiên-tử dậy, rồi tìm lời khuyên-giải. Từ mới biết bao giờ cha mẹ cũng có lòng thương con. Trưởng-tử tôi là *Hàng-khôi-phương* đi sứ *Cao-ly* đã 10 năm nay mà chưa thấy về. Tôi đã phải thảo xin thiên-tử giáng chỉ sai sứ đi hỏi *Nam kim* nữ chủ. Xót thương con dâu (trỏ *Lương-cầm-hà* phu nhân) tôi ngày đêm mong đợi, chỉ muốn được phụ-quân về để đem cái ngôi chí ấn-thất mà nhường cho nàng *Hang-ngọc-thanh*, gọi là báo đền cái lòng tiết-nghĩa của nàng đã tình-nguyện đầu giam trong bấy nhiêu năm trời vậy.

Vệ-dũng-nga vương-phi nói xong, hai hàng nước mắt lại dòng dòng chảy xuống. *Lương-cầm-hà* phu-nhân thấy vậy lấn dắt tiến công-tử đến trước mặt để khuyên-can tổ-mẫu.

Tiểu công-tử nói:

— Tổ mẫu ơi! Xin tổ-mẫu chớ lo phiền! Chẳng bao lâu nữa thân-phụ con tất cũng được về nước. Về thân-mẫu con những lo càng phiền, nước mắt không lúc nào ráo, nay tổ-mẫu lại thương khóc thì càng khiến cho thân-mẫu con phải đứt ruột đau lòng. Tiếc thay bấy giờ con đang độ ngây-thơ, chưa biết bằng-hái lòng quên như *Mộc-lan* nữ tướng-quân (1) thuở trước.

(Còn nữa).

(1) *Mộc-lan* là một người hiếu nữ đời *Đường*. Bấy giờ vua Đường gọi quân đi đánh giặc Hợp-nguột, nàng thương cha yếu-đuối, mới cải dạng nam-trang, rồi đội lốt cha đi tòng-quân. Nàng từng quản trong 12 năm trời, mà các hàng tướng-sĩ đều không một người nào biết là nữ-lưu cả. Nàng thường tóc cánh ngắn-vịnh, thơ-văn toàn-thị những lời trung-hiếu tiết-nghĩa. Vân-tài chẳng kém chi *Mạnh-lệ-quân* nữ-sĩ, mà võ-lược có phần lại hơn *Vệ-dũng-nga*.

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)